ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 29.3.2021 г.
COM(2021) 164 final

2021/0087 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за изменение на Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350 за предоставяне на временна подкрепа на Литва съгласно Регламент (ЕС) 2020/672 с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредните обстоятелства вследствие на избухването на COVID-19

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

С Регламент (ЕС) 2020/672 („Регламентът за SURE“) се определя правната рамка за предоставянето на финансова помощ от Съюза на държавите членки, които изпитват или са сериозно застрашени от тежко икономическо смущение, причинено от разпространението на COVID-19. Предвидената в Регламента за SURE подкрепа е предназначена за финансирането преди всичко на режими на работа при непълно работно време или подобни мерки, предназначени за защита на работниците и самостоятелно заетите лица, и съответно за намаляване на безработицата и загубата на доходи, както и за финансирането на някои свързани със здравето мерки, по-специално на работното място.

На 25 септември 2020 г. Съюзът отпусна финансова помощ на Литва, целта на която е да се допълнят нейните национални усилия за преодоляване на въздействието от разпространението на COVID-19 и на неговите социално-икономически последици за работниците и самостоятелно заетите лица.

На 11 март 2021 г. Литва подаде ново искане за финансова помощ от Съюза по силата на Регламента за SURE.

В изпълнение на член 6, параграф 2 от Регламента за SURE Комисията се консултира с литовските органи, за да провери внезапното и съществено увеличение на извършените и планираните разходи, пряко свързани с мерки на трудовия пазар, които бяха въведени в Литва в отговор на пандемията от COVID-19. По-специално, увеличените разходи, за които се иска допълнителна финансова помощ, са свързани с действащи мерки, посочени в Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350 на Съвета:

а) схема за изплащане на субсидии на работодателите за покриване на прогнозните заплати на наетите лица, които е трябвало да спрат да работят за даден период. Преди 1 януари 2021 г работодателят можеше да избере дали със субсидиите да покрива 70 % от заплатата — максимум до 1,5 пъти от минималната работна заплата, или 90 % от заплатата (100 % — за наетите лица на възраст 60 години и повече) — максимум до размера на минималната работна заплата. От 1 януари 2021 г. работодателят може да получава субсидии, за да покрие 100 % от заплатата, но не повече от 1,5 пъти минималната работна заплата. Възползвалите се от схемата работодатели трябва да запазят поне 50 % от персонала си най-малко три месеца след края на периода на субсидиране;

б) схема за плащане на субсидии за наетите лица, които възобновяват работа след период на спиране на работата, за период до шест месеца след завръщането им на работа. Като се спазва горна граница — минималната работна заплата или два пъти минималната работна заплата, в зависимост от стопанската дейност на работодателя, изплатените субсидии през първия и втория месец след завръщането на работа на наетото лице биха могли да достигнат 100 % от заплатата му, през третия и четвъртия месец — 50 %, а през петия и шестия месец — 30 %. Тези субсидии могат да се приемат за подобна мярка на схемите за подпомагане на работата на непълно работно време съгласно Регламент (ЕС)

2020/672, тъй като целта им е да подпомогнат доходите на наетите лица и да спомогнат за запазването на съществуващите трудови правоотношения;

в) помощи за самостоятелно заетите лица, в т.ч. в селското стопанство, работещи в земеделско или животновъдно стопанство с големина не по-малка от четири икономически единици. През 2020 г. помощта възлезе на 257 EUR и беше изплатена по време на карантината и извънредното положение в държавата и през следващите два месеца. През 2021 г. помощта възлиза на 260 EUR и се изплаща по време на карантината и извънредното положение в държавата и един месец след това. Помощите за самостоятелно заетите лица могат да се приемат за подобна мярка на схемите за подпомагане на работата на непълно работно време съгласно Регламент (ЕС) 2020/672, тъй като целта им е да защитят самостоятелно заетите лица или сходните категории трудещи се от спад или загуба на доходите;

Литва предостави на Комисията необходимите сведения.

Предвид наличните доказателства Комисията предлага на Съвета да приеме решение за изпълнение, с което на Литва да се предостави финансова помощ по силата на Регламента за SURE в подкрепа на горепосочените мерки.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политика**

Настоящото предложение е напълно съобразено с Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета, по силата на който е изготвено.

С настоящото предложение се допълва друг правен инструмент на Съюза за предоставяне на подкрепа на държавите членки при извънредни ситуации, а именно Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 г. за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз („Регламент (ЕО) № 2012/2002“). Регламент (ЕС) 2020/461 на Европейския парламент и на Съвета, с който се изменя този инструмент, като в обхвата му се включват тежките извънредни ситуации в областта на общественото здраве и се определят специални операции, допустими за финансиране, бе приет на 30 март.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Предложението е част от набор от мерки, разработени в отговор на настоящата пандемия от COVID-19, като например „инвестиционната инициатива в отговор на коронавируса“, и допълва други инструменти в подкрепа на заетостта, като Европейския социален фонд и Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)/InvestEU. Като предвижда заемането на средства и след това отпускането на заеми в подкрепа на държавите членки в този конкретен случай, свързан с пандемията от COVID-19, настоящото предложение служи като втора защитна линия за финансиране на режими на работа при непълно работно време и подобни мерки, които спомагат за съхраняването на работните места и оттам — за защитата на работниците и самостоятелно заетите лица срещу риска от безработица.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

Правното основание на настоящия инструмент е Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Предложението е в резултат на отправено от държава членка искане и е проява на европейска солидарност, тъй като на засегната от разпространението на COVID-19 държава членка се предоставя финансова помощ от Съюза под формата на временни заеми. Като втора защитна линия тази финансова помощ ще облекчи временно увеличените публични разходи на правителството, свързани с режими на работа при непълно работно време и подобни мерки, и ще му помогне за съхраняването на работните места, а оттам и за защитата на работниците и самостоятелно заетите лица срещу риска от безработица и загуба на доходи.

Тази подкрепа ще е от полза на засегнатото население и ще спомогне за смекчаване на прякото социално и икономическо въздействие, причинено от настоящата криза с COVID-19.

- **Пропорционалност**

Предложението е съобразено с принципа на пропорционалност. То не надхвърля необходимото за постигането на целите на инструмента.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни**

Предложението беше изготвено в съкратени срокове, за да може да се приеме своевременно от Съвета, поради което не бе възможно да се проведе консултация със заинтересованите страни.

- **Оценка на въздействието**

Поради спешния характер на предложението не беше направена оценка на въздействието.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Комисията ще може да заеме средства на финансовите пазари с цел след това да ги предостави под формата на заем на държавата членка, искаща финансова помощ по инструмента SURE.

Освен предоставянето на гаранции от държавите членки, в рамката са предвидени и други мерки с оглед на финансовата стабилност на схемата:

- стриктен и консервативен подход към финансовото управление;
- изграждане на портфейл от заеми, при който се ограничават рискът от концентрация, годишната експозиция и прекомерната експозиция към отделни държави членки, като същевременно се осигуряват достатъчни ресурси за най-нуждаещите се държави членки; както и
- възможности за подновяване на дълга.

2021/0087 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪВЕТА

за изменение на Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350 за предоставяне на временна подкрепа на Литва съгласно Регламент (ЕС) 2020/672 с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредните обстоятелства вследствие на избухването на COVID-19

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2020/672 на Съвета от 19 май 2020 г. за създаване на Европейски инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) вследствие на избухването на COVID-19[1], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) На 25 септември 2020 г. Съветът отпусна финансова помощ на Литва под формата на заем с максимален размер 602 310 000 EUR и с максимален среден срок до падежа от 15 години въз основа на искане от Литва от 7 август 2020 г. за финансова помощ, с която да допълни националните си усилия за преодоляване на въздействието от разпространението на COVID-19 и на неговите социално-икономически последици за работниците и самостоятелно заетите лица.

(2) Съгласно Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350 на Съвета[2] заемът имаше за цел да се финансират режимите на работа при непълно работно време и подобни мерки, приети от Литва.

(3) Разпространението на COVID-19 продължава да блокира значителна част от работната сила в Литва. Това доведе до внезапно и съществено увеличение на публичните разходи на Литва във връзка с мерките, посочени в член 3, букви а) и б) от Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350.

(4) Разпространението на COVID-19 и предприетите от Литва през 2020 г. и 2021 г. извънредни мерки за овладяване на разпространението на вируса и неговите социално-икономически и здравни последици се отразиха, и продължават да се отразяват, изключително сериозно на публичните финанси. Според прогнозата на Комисията от есента на 2020 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Литва се очакваше да достигне 8,4 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а консолидираният държавен дълг — 47,2 % от БВП, до края на 2020 г. През 2021 г. дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Литва се

[1] ОВ L 159, 20.5.2020 г., стр. 1.

[2] Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350 на Съвета от 25 септември 2020 г. за предоставяне на временна подкрепа на Литва съгласно Регламент (ЕС) 2020/672 с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредните обстоятелства вследствие на избухването на COVID-19 (ОВ L 314, 29.9.2020 г., стр. 35).

прогнозира да възлиза на 6,0 %, а дългът на 50,7 % от БВП. Според междинната прогноза на Комисията от зимата на 2021 г. БВП на Литва се очаква да нарасне с 2,2 % през 2021 г.

(5) На 11 март 2021 г. Литва поиска допълнителна финансова помощ от Съюза в размер на 354 950 000 EUR с цел да продължи да допълва националните си усилия, предприети през 2020 г. и 2021 г. за преодоляване на въздействието от разпространението на COVID-19 и неговите социално-икономически последици за работниците и самостоятелно заетите лица. По-специално това засяга мерките, посочени в съображения 6—8.

(6) В „Закона за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен през 2020 г.[3], както е посочено в член 3, буква а) от Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350, Литва въведе схема за изплащане на субсидии на работодателите за покриване на прогнозните заплати на наетите лица, които е трябвало да спрат да работят за даден период, като подкрепа по време на извънредно положение или карантина в държавата. Преди 1 януари 2021 г работодателят можеше да избере дали със субсидиите да покрива 70 % от заплатата — максимум до 1,5 пъти от минималната работна заплата, или 90 % от заплатата (100 % — за наетите лица на възраст 60 години и повече) — максимум до размера на минималната работна заплата. От 1 януари 2021 г. работодателят може да получава субсидии, за да покрие 100 % от заплатата, но не повече от 1,5 пъти минималната работна заплата. Възползвалите се от схемата работодатели трябва да запазят поне 50 % от персонала си най-малко три месеца след края на периода на субсидиране.

(7) Съгласно „Закона за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен през 2020 г., както е посочено в член 3, буква а) от Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350, субсидии са били изплащани и на служители, които възобновяват работа след период на спиране на работата[4], за период до шест месеца след завръщането им на работа. Като се спазва горна граница — минималната работна заплата или два пъти минималната работна заплата, в зависимост от стопанската дейност на работодателя, изплатените субсидии през първия и втория месец след завръщането на работа на наетото лице биха могли да достигнат 100 % от заплатата му, през третия и четвъртия месец — 50 %, а през петия и шестия месец — 30 %. Тези субсидии могат да се приемат за подобна мярка на схемите за подпомагане на работата на непълно работно време съгласно Регламент (ЕС) 2020/672, тъй като целта им бе да подпомогнат доходите на наетите лица и да спомогнат за запазването на съществуващите трудови правоотношения;

(8) Властите въведоха и помощи за самостоятелно заетите лица, в т.ч. в селското стопанство, работещи в земеделско или животновъдно стопанство с големина не по-малка от четири икономически единици, както са посочени в член 3, буква б) от Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350. Тази мярка беше изменена през 2020 г.[5] През 2020 г. помощта възлезе на 257 EUR и беше изплатена по време на карантината и извънредното положение в държавата и през следващите два

[3] Член 41, част 2-1 от „Закон за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен със Закон № XIII-2822 от 17 март 2020 г., Закон № XIII-2846 от 7 април 2020 г., Закон № XIII-3005 от 4 юни 2020 г. и Закон № XIV-131 от 23 декември 2020 г.

[4] Член 41, част 2—4 от „Закон за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен със Закон № XIII-2822 от 7 май 2020 г. и Закон № XIII-3005 от 4 юни 2020 г.

[5] Член 5-1 от „Закон за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен със Закон № XIII-2822 от 17 март 2020 г., Закон № XIII-2846 от 7 април 2020 г., Закон № XIII-2877 от 30 април 2020 г. и Закон № XIV-35 от 3 декември 2020 г.

месеца. През 2021 г. помощта възлиза на 260 EUR и се изплаща по време на карантината и извънредното положение в държавата и един месец след това. Помощите за самостоятелно заетите лица могат да се приемат за подобна мярка на схемите за подпомагане на работата на непълно работно време съгласно Регламент (ЕС) 2020/672, тъй като целта им е да защитят самостоятелно заетите лица или сходните категории трудещи се от спад или загуба на доходите.

(9) Литва изпълнява условията по член 3 от Регламент (ЕС) 2020/672 за отпускане на финансова помощ. Литва предостави на Комисията подходящи доказателства, че нейните извършени и планирани публични разходи са се увеличили със 1 101 607 198 EUR, считано от 1 февруари 2020 г., в резултат на националните мерки за справяне със социално-икономическите последици от избухването на COVID-19. Това представлява внезапно и съществено увеличение, тъй като е свързано също с удължаването на действащи национални мерки, пряко свързани с режимите на работа при непълно работно време и подобни мерки, които обхващат значителна част от предприятията и работната сила в Литва. Литва финансира 144 347 198 EUR от увеличения размер на разходите със средства на Съюза.

(10) В съответствие с член 6 от Регламент (ЕС) 2020/672 Комисията се консултира с Литва и провери внезапното и съществено увеличение на извършените и планираните публични разходи, пряко свързани с посочените в искането от 11 март 2021 г. режими на работа при непълно работно време и подобни мерки.

(11) Поради това на Литва следва да се предостави финансова помощ, за да ѝ се съдейства да се справи със социално-икономическите последици от тежкия икономически шок, причинен от избухването на COVID-19. Комисията следва да вземе решенията относно сроковете до падежа, размера и отпускането на траншовете и вноските в тясно сътрудничество с националните органи.

(12) Литва и Комисията следва да вземат предвид настоящото решение в споразумението за заем, посочено в член 8, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/672.

(13) Настоящото решение не засяга резултата от евентуалните процедури относно нарушения на функционирането на вътрешния пазар, които биха могли да бъдат открити, по-специално по силата на членове 107 и 108 от Договора. То не отменя посоченото в член 108 от Договора изискване към държавите членки да уведомяват Комисията за случаите на евентуална държавна помощ.

(14) Литва следва редовно да уведомява Комисията за изпълнението на планираните публични разходи, за да ѝ позволи да прецени доколко те са били изпълнени от Литва.

(15) Решението за предоставяне на финансова помощ се взима с отчитане на съществуващите и очакваните нужди на Литва, както и на исканията за финансова помощ съгласно Регламент (ЕС) 2020/672, които вече са представени или за които е планирано да бъдат представени от други държави членки, при прилагане на принципите на равно третиране, солидарност, пропорционалност и прозрачност,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350 се изменя, както следва:

(1) Член 2 се изменя, както следва:

а) параграф 1 се заменя със следното:

„1. Съюзът отпуска на Литва заем с максимален размер 957 260 000 EUR. Неговият максимален среден срок до падежа е 15 години.“;

б) параграф 4 се заменя със следното:

„4. Отпускането на първия транш зависи от влизането в сила на споразумението за заем, посочено в член 8, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/672. Всеки следващ транш се отпуска в съответствие с условията на това споразумение за заем или, когато е приложимо, е предмет на влизането в сила на допълнение към него, или на изменено споразумение за заем, сключено между Литва и Комисията.“;

(2) Член 3 се заменя със следното:

„*Член 3*

Литва може да финансира следните мерки:

а) субсидиране на заплатите за периода на спиране на работа, както е предвидено в член 41 от „Закона за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен през 2020 г.;

б) субсидиране на заплатите за периода на спиране на работа, както е предвидено в член 41 от „Закона за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен през 2020 г.;

в) помощи за самостоятелно заетите лица, както е предвидено в член 5-1 от „Закона за заетостта № XII-2470“, от 21 юни 2016 г., изменен през 2020 г.;

г) помощи за самостоятелно заетите лица в селското стопанство, както е предвидено в член 5-2 от „Закона за заетостта № XII-2470“ от 21 юни 2016 г., изменен през 2020 г.;

(3) Член 4 се заменя със следното:

„*Член 4*

1. Литва уведомява Комисията до 30 март 2021 г. и на всеки шест месеца след тази дата за изпълнението на планираните публични разходи, докато тези разходи не бъдат изцяло изпълнени.

2. Когато мерките, посочени в член 3, се основават на планираните публични разходи и са били предмет на решение за изпълнение за изменение на Решение за изпълнение (ЕС) 2020/1350, Литва уведомява Комисията в рамките на 6 месеца след датата на публикуване на настоящото решение за изпълнението на планираните публични разходи

и продължава да я уведомява за това на всеки 6 месеца, докато тези разходи не бъдат изцяло изпълнени.“

Член 2

Адресат на настоящото решение е Република Литва.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател